

Определены преимущества использования ЭУК, как для студентов, так и для преподавателей, предоставляемые функциональными возможностями систем управления образовательными ресурсами учебных порталов. Дана характеристика типов электронных ресурсов и составляющих ЭУК.

Ключевые слова: *проект «Школьный учитель нового поколения», будущее учителя английского языка, электронная педагогика, дистанционное образование, электронный учебный курс (ЭУК), нормативная база разработки ЭУК, этапы создания ЭУК, учебный портал, электронные ресурсы ЭУК, составляющие ЭУК.*

SUMMARY

Bevz O. The use of the e-learning course for future english language teacher training.

Due to the necessity of raising the level of mastering English by Ukrainian students' population which agrees with the Common European Framework of Reference for Languages the Ministry of education and Science of Ukraine together with British Council Ukraine initiated the project «New Generation School Teacher» with the aim to introduce changes into the system of English language teacher training. The development of future EFL teachers' social and informational skills and raising their professional competence are among the key objectives of the project. The realization of the project involves study visits to Great Britain and Uzbekistan which enabled the working team to attach growing importance to the forms of learning based on the use of online materials and activities such as web-enhanced, blended, hybrid and fully online ones. The purpose of the use of the e-learning course for future English language teacher training as the basis for organizing distance learning is investigated in the article. It defines the regulations which serve as the basis for the development of e-learning course and the stages of its development. The advantages for both students and teachers given by the functionality of managing educational resources of the educational portal are outlined. The author describes the types of electronic resources and constituent parts of e-learning course.

Key words: *«New Generation School Teacher» project, future English language teachers, electronic pedagogy, distance education, e-learning course, regulations for the development of e-learning course, stages of e-learning course development, educational portal, electronic resources for e-learning course, constituent parts of e-learning course.*

УДК [37.0:351.743] (477)

Є. І. Гаркавцев

Харківський національний університет внутрішніх справ

КРИТЕРІЇ ТА ПОКАЗНИКИ СФОРМОВАНОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ НАДІЙНОСТІ МАЙБУТНІХ ПРАЦІВНИКІВ ОВС

Стаття присвячена визначенню й обґрунтуванню критеріїв і показників сформованості професійної надійності майбутніх працівників органів внутрішніх справ. Визначено вимоги, яким повинні відповідати критерії; показано взаємозв'язок критеріїв і показників професійної надійності. Для визначення критеріїв і показників сформованості професійної надійності проаналізовано, ті критерії та показники, які використовували дослідники у процесі вивчення близьких за сутністю явищ – професійної компетентності, професійної придатності та професійної готовності майбутніх працівників ОВС до професійної діяльності. На підставі проведеного аналізу було виділено мотиваційний, знанієво-операційний, особистісно-регулятивний критерії сформованості професійної надійності. Надано характеристику кожного критерію професійної надійності, визначено показники та рівні її сформованості.

Ключові слова: *критерій, показник, професійна надійність, курсанти, майбутні працівники органів внутрішніх справ.*

Постановка проблеми. Для сучасної освітньої системи особливої актуальності набуває питання про визначення науково-обґрунтованих критеріїв оцінки рівня сформованості професійної надійності в майбутніх працівників органів внутрішніх справ, що є достатньо складним, оскільки важко піддається кількісним вимірюванням.

Аналіз актуальних досліджень. Аналіз досліджень (В. Венда, О. Губінський, Н. Завалова, С. Лебедева, Є. Мілерян, В. Мільман, В. Пономаренко, О. Тімченко та ін.), дозволив встановити, що професійна надійність є професійно важливою характеристикою працівника ОВС. Під професійною надійністю майбутніх працівників органів внутрішніх справ України розуміємо інтегративну цілісну характеристику особистості майбутнього фахівця, основу якої складає комплекс особистісних якостей (мотиваційних, емоційно-вольових, пізнавальних та ін.), які забезпечують ефективне виконання (завдань) професійної діяльності. Професійна надійність, як характеристика особистості фахівця може бути сформована в процесі підготовки до професійної діяльності під час навчання у вищому навчальному закладі для чого необхідно створити певні педагогічні умови.

Мета статті – на основі аналізу досліджень обґрунтувати й визначити критерії та їх показники, які дозволять визначити ефективність створених педагогічних умов, спрямованих на формування професійної надійності майбутніх працівників органів внутрішніх справ під час навчання у ВНЗ МВС України.

Виклад основного матеріалу. Критерієм, вважається ознака, на підставі якої проводиться оцінка, визначення або класифікація будь-якого явища, процесу, діяльності. Визначення критеріїв є необхідною умовою для оцінювання ефективності проведеної експериментально-дослідної діяльності з формування професійної надійності майбутніх працівників органів внутрішніх справ [6].

Аналіз досліджень (С. Пояркова, Г. Штефанич, П. Яременка) свідчить про те, що вибір критеріїв має здійснюватися з урахуванням таких вимог: число критеріїв повинно бути невеликим за кількістю, але достатнім для визначення сформованості професійної надійності в майбутніх працівників органів внутрішніх справ; система критеріїв має відображати реально існуючу діяльність працівників із реалізації функцій, тобто бути об'єктивною; кожен окремий критерій повинен бути сформульований чітко, допускати як якісну, так і кількісну характеристику; система критеріїв повинна відображати найбільш істотні ознаки процесу формування професійної надійності в майбутніх працівників органів внутрішніх справ та його результати.

Критерії відображаються через показники. Останні, будучи складовою частиною критеріїв, служать типовими й конкретними проявами найважливіших сторін оцінюваного явища. Показники повинні відповідати таким вимогам: по-перше, бути простими та доступними для їхнього розуміння й використання; по-друге, охоплювати істотні сторони, явища; по-

третє, враховувати специфіку феномена; по-четверте, давати можливість проводити кількісну та якісну оцінку розвитку досліджуваного явища.

Необхідно підкреслити, що педагогічні дослідження, які безпосередньо присвячені формуванню професійної надійності майбутніх працівників ОВС відсутні. Саме тому, для нас особливий інтерес становлять праці вітчизняних дослідників, які виокремлюють критерії сформованості професійної компетентності, професійної придатності та професійної готовності майбутніх працівників ОВС до професійної діяльності, які, на наш погляд, пов'язані з професійною надійністю.

Так, П. Яременко вважає, що критеріями сформованості професійної компетентності в майбутніх працівників органів внутрішніх справ є: мотиваційний, фаховий, комунікативний і рефлексивний.

Мотиваційний – наявність інтересу та здатність до професійної діяльності; усвідомлене бажання майбутніх працівників досягти успіхів у професійній підготовці.

Фаховий – професійні знання майбутніх працівників, практичні вміння, навички та досвід, що забезпечують ефективне виконання професійної діяльності; здатність швидко приймати рішення та нести за них відповідальність; спроможність до професійного саморозвитку.

Комунікативний критерій дозволяє визначити розвиток комунікативних умінь: встановлювати контакт із співрозмовником, підтримувати бесіду, ставити запитання, уважно слухати тощо.

Рефлексивний – здатність до самореалізації та самовдосконалення [9].

Кожний із запропонованих критеріїв, на думку автора, охоплює різні сторони професійної діяльності правоохоронця.

Процес формування професійної надійності в майбутніх працівників органів внутрішніх справ динамічний і складний. У ході його формуються й удосконалюються специфічні знання, вміння, навички й особистісні якості майбутніх працівників. Успішність службової діяльності майбутніх працівників відрізняється за якістю результатів виконуваних завдань.

С. Делікатний вважає, що основу професійної придатності працівника ОВС становить комплексна здібність фахівця до діяльності певного типу, у якій він виділяє дві сторони: 1) мотиваційну – схильність до відповідного типу діяльності; 2) інструментальну – володіння ефективними стратегіями діяльності, узагальненими способами дій та операцій. Вони забезпечують вільну орієнтацію у відповідному предметному полі, гнучке пристосування зазначених способів до особливостей конкретних ситуацій [2].

Професійна надійність майбутніх працівників органів внутрішніх справ має складну структуру. Структурні компоненти професійної надійності передбачають наявність у працівників знань, умінь і навичок відповідно до професійних обов'язків. Л. Криворучко виділяє такі критерії сформованості професійної придатності майбутніх працівників органів

внутрішніх справ до професійної діяльності: когнітивний, мотиваційний, вольовий, типологічний, регулятивний [4].

Когнітивний критерій характеризує: розуміння завдань професійної діяльності, виконання обов'язків і оцінку їх значущості; уявлення про вірогідні зміни обстановки, труднощі, майбутні умови виконання службових завдань в екстремальних ситуаціях; обсяг знань, прийомів, засобів і способів досягнення мети; наявність професійних умінь і навичок дій під час виконання службових завдань; здібність до аналізу ситуації, що склалася.

Мотиваційний критерій включає: розуміння й усвідомлення державного значення та важливості завдань, які виконують працівники органів внутрішніх справ; позитивне психологічне (ціннісно-орієнтаційне) ставлення до майбутньої діяльності, свідоме прагнення до добросовісного виконання службового обов'язку, оперативно-службового завдання; моральна нормативність, потреба в подоланні труднощів і наполегливості в досягненні мети; прояв інтересу до виконання службових завдань в екстремальних умовах; прагнення добитись успіху й показати себе з кращого боку під час виконання обов'язків.

Регулятивний відображає: самовладання, здатність регулювати свій психічний стан, відчуття, емоції, пригнічувати негативні емоції, страх, панічні реакції, уміння мобілізувати себе на виконання поставленого завдання; здатність протистояти екстремальним подразникам під час виконання службових завдань.

Вольовий критерій включає: наполегливість, рішучість, цілеспрямованість, завзятість у подоланні виниклих труднощів, самовладання; емоційно-вольову стійкість, здатність брати на себе відповідальність в екстремальних ситуаціях; уміння зберігати високий рівень активності, ініціативи, самостійності; здатність протистояти втомі.

Типологічний критерій характеризує тип нервової системи, силу та врівноваженість нервових процесів, нервово-психічну стійкість і самовладання, адаптаційні можливості.

Такий підхід, на думку автора, розкриває сутність і структурно-функціональний склад професійної придатності. При цьому автор виходить із того, що будь-який критерій органічно взаємопов'язаний з іншими, має власне місце в загальній структурі професійної надійності майбутніх працівників органів внутрішніх справ

Ми погоджуємося з висновками С. Пояркова, який виділяє три основні критерії сформованості професійної готовності курсантів до майбутньої професійної діяльності: мотиваційно-ціннісний, когнітивний і емоційно-вольовий [6]. Оскільки вважаємо, що професійна готовність є запорукою професійної надійності фахівця.

Мотиваційно-ціннісний критерій включає: ставлення до служби; глибоке розуміння й усвідомлення державного значення та важливості

того, що виконується; свідоме прагнення до подолання труднощів, виконання службового завдання.

Когнітивний критерій відображає сформованість у майбутнього працівника ОВС уявлень про вимоги, умови, труднощі, способи дій під час виконання того або іншого службового завдання в майбутній професійній діяльності.

Емоційно-вольовий критерій відображає: переживання, емоції, відчуття, стани, що випробовуються працівниками перед, у ході й після виконання службового завдання; емоційно-вольову стійкість; тривале напружене навантаження, ризик у небезпеці; відповідальність; самостійність; рішучість; цілеспрямованість; наполегливість; активність; ініціативу; уміння управляти своїми емоціями, мобілізуватися на виконання поставлених завдань.

Як зазначає З. Шайхлісламов, цілісним і основним в особистості є те, що визначає її якості та властивості, а саме: переконаність, стійкість, цілеспрямованість, що відображають її спрямованість і сутність. Похідним, індивідуальним, нерозривно пов'язаним з основними якостями особистості є такі показники життєдіяльності, як старанність і успішність. Будь-який вид діяльності курсанта: спілкування, навчання, праця, суспільна робота, позанавчальна діяльність, творчість – може бути оцінений з погляду старанності й успішності. Показники цих критеріїв характеризують ступінь розвитку природних здібностей і моральної зрілості курсантів.

І. Карчевський для оцінки професійної надійності майбутніх офіцерів-прикордонників шляхом використання методу групових експертних оцінок розробив інформаційно-пізнавальний, мотиваційно-ціннісний, операційно-діяльнісний критерії [3].

Г. Штефанич виділяє три основні критерії сформованості професійної компетентності в майбутніх працівників органів внутрішніх справ: інтеріоризація правового досвіду (когнітивний), прагнення до активної усвідомленої участі в соціальних відносинах і протидії негативним проявам навколишнього середовища (мотиваційний), пошук шляхів реалізації своїх можливостей (практичний) [8].

С. Лебедева зазначає, що професійна надійність є інтеграційною властивістю особистості, тісно пов'язаною з іншими її характеристиками, і тому підкреслює, що оцінка особистості курсанта повинна відображати все різноманіття проявів її поведінки, тобто – бути всебічною. Саме тому критерії сформованості повинні відповідати поданим далі вимогам [5].

Вимога репрезентативності по відношенню до критеріїв повинна виявлятися у стійкості, стабільності поведінки індивіда, в оцінці не окремих вчинків особистості, а в їх сукупності протягом тривалого часу.

Вимоги всебічності й репрезентативності, що пред'являються до критеріїв, пов'язані й із вимогою об'єктивності оцінки поведінки курсанта незалежно від свідомості та волі людей, які здійснюють оцінку. Окрім цього, необхідно виділити такі ознаки, яким повинні задовольняти

критерії: об'єктивність, тобто можливість оцінювати досліджувану ознаку однозначно, не допускаючи суперечливих тлумачень; адекватність, валідність, тобто можливість оцінювати саме те, що необхідно оцінити; нейтральність по відношенню до досліджуваних явищ.

Г. Човдирова виділяє такі критерії сформованості професійної компетентності в майбутніх працівників органів внутрішніх справ: а) мотиваційний – установка не тільки на найбільш доцільні, активні та рішучі дії, а й на власну безпеку; б) орієнтувальний – вивчення та усвідомлення умов і особливостей діяльності, способів можливих дій у різних варіантах розвитку подій, необхідних для цього властивостей та якостей особистості; в) змістовно-операційний – навички й уміння реалізовувати професійні дії; г) ціннісно-вольовий – самоконтроль, самомобілізація та керування своїми діями, саморегуляція; д) оціночний – об'єктивна оцінка ступеня небезпеки ситуації та власної підготовленості для її вирішення, прогнозування можливих результатів, внесення відповідних поправок [7].

Сформованість показників за кожним з обраних критеріїв у майбутніх правоохоронців буде свідчити, що вони здатні дотримуватися відповідної поведінки, виконувати дії, необхідні для досягнення поставленої мети; виконувати професійні завдання чи створити умови для цього (здобути відсутню інформацію, змоделювати схеми можливого розвитку подій); з початком дій уважно слідкувати за змінами обставин, оцінювати адекватність своєї поведінки, прагнути реалізувати оптимальні умови й засоби досягнення мети, свідомо керувати своїми емоційним станом і поведінкою.

У роботі В. Авдеєва [1] надана класифікація рівнів професійної готовності: високий (самостійність у постановці та розв'язанні нових задач, адекватність оцінки й самооцінки професійно важливих якостей, здатність до ефективного вирішення задач в умовах дефіциту часу тощо); середній (частковий прояв наведених характеристик); низький (невміння самостійно ставити та розв'язувати складні задачі, неадекватна оцінка й самооцінка професійно важливих особливостей тощо).

Необхідно зазначити, що проведене нами опитування 312 незалежних експертів (викладачі Харківського національного університету внутрішніх справ, працівники різних підрозділів ОВС) свідчить, що найбільш значущими критеріями й показниками сформованості професійної надійності в майбутніх працівників органів внутрішніх справ вони вважають такі: особистісні якості (стійкість, дисциплінованість, врівноваженість та ін.) – 76,7 % опитуваних; розвинені практичні вміння й навички професійної діяльності – 73,5 % опитуваних; активно-позитивне емоційне ставлення до професійної діяльності – 68,4 % опитуваних.

Проведений теоретичний аналіз досліджень із проблеми формування професійної компетентності в майбутніх працівників органів внутрішніх справ, урахування вимог професійної діяльності до працівників

ОВС і результатів опитування незалежних експертів дозволило нам виділити подані далі критерії та показники й рівні сформованості професійної надійності в майбутніх працівників органів внутрішніх справ.

Особистісно-регулятивний критерій передбачає сформованість таких професійно важливих якостей як психічна стійкість, відповідальність, дисциплінованість, цілеспрямованість, наполегливість, врівноваженість, упевненість у собі, самоконтроль, адекватна самооцінка та самовладання.

Мотиваційний критерій передбачає наявність позитивного ставлення до обраної професії, свідомого прагнення до добросовісного виконання службового обов'язку та інші професійні мотиви.

Знаннево-операційний критерій представлений професійними знаннями (знання особливостей майбутньої професійної діяльності, знання правового та організаційного регулювання діяльності органів внутрішніх справ України, тактико-технічні характеристики, нормативно-правові підстави й тактику застосування вогнепальної зброї та спеціальних засобів, які використовуються під час виконання оперативно-службових завдань, знання методів і прийомів безконфліктного спілкування з різними верствами населення в різних ситуаціях професійної діяльності тощо); уміннями й навичками професійної діяльності (тактико-психологічними (враховувати тактико-психологічні особливості під час затримання правопорушників; забезпечувати особисту безпеку під час виконання службових обов'язків), професійно-психологічними (проводити психологічний аналіз ситуацій професійного спілкування; використовувати методи та прийоми безконфліктного спілкування з різними верствами населення в різних ситуаціях професійної діяльності, використовувати прийоми саморегуляції у професійній діяльності) та спеціальними (володіння прийомами самозахисту; застосування вогнепальної зброї та спеціальних засобів у процесі виконання оперативно-службових завдань).

Відповідно до виділених критеріїв ми пропонуємо виокремити такі рівні, що характеризують ступінь сформованості професійної надійності в майбутніх працівників органів внутрішніх справ: високий, середній, низький (див. табл. 1).

Таблиця 1

Критерії, показники й рівні сформованості професійної надійності в майбутніх працівників органів внутрішніх справ

№	Назва критерію	Показники	Рівні
1.	Особистісно-регулятивний критерій (особистісний компонент професійної надійності)	Показники особистісно-регулятивного критерію виявляються у сформованості таких професійно важливих якостей, як психічна стійкість,	Високий рівень виражається у високому рівні сформованості професійно важливих якостей. Середній рівень проявляється в частковому розвитку професійно важливих якостей.

		відповідальність, дисциплінованість, цілеспрямованість, наполегливість, врівноваженість, упевненість у собі, самоконтроль, адекватна самооцінка та самовладання	Низький рівень проявляється в недостатній сформованості й епізодичному виявленні професійно важливих якостей
2.	Мотиваційний критерій (мотиваційний компонент професійної надійності)	Показники мотиваційного критерію дають уявлення про характер ставлення майбутнього фахівця до професії правоохоронця, наявність свідомого прагнення до добросовісного виконання професійної діяльності та сформованість мотивів і потреб професійної діяльності, установок на відповідальне її виконання, дотримання норм закону	<p>Високий рівень виражається у сформованості професійної мотивації, наявності усвідомлених потреб і установок щодо виконання професійних обов'язків, вираженого інтересу до професійного зростання.</p> <p>Середній рівень проявляється в ситуативному (частковому) прояві мотивації до виконання професійної діяльності.</p> <p>Низький рівень проявляється в недостатній сформованості професійної мотивації</p>
3.	Знаннево-операційний критерій (знаннево-операційний компонент професійної надійності)	Показники знаннево-операційного критерію представлені професійними знаннями, професійними вміннями й навичками професійної діяльності (тактико-спеціальні, професійно-психологічні та спеціальні), рівнем фізичної підготовленості, володіння зброєю	<p>Високий рівень виражається у сформованості професійних знань, професійних умінь і навичок професійної діяльності, високому рівні фізичної підготовленості, умінь і навичок володіння зброєю.</p> <p>Середній рівень проявляється в частковій сформованості професійних знань, професійних умінь і навичок професійної діяльності, достатній фізичній підготовленості, та відповідно сформованим вмінням і навичкам володіння зброєю.</p> <p>Низький рівень проявляється в недостатній сформованості професійних знань, професійних умінь і навичок професійної діяльності, у низькій фізичній підготовленості, недостатньому розвитку вміннь і навичок володіння зброєю</p>

Висновки. Таким чином, зазначені критерії та показники сформованості професійної надійності в майбутніх працівників органів

внутрішніх справ ґрунтуються на основних засадах системного підходу та структурно поділяються на три умовні групи: критерії та показники умов, процесу й результативності, що дає можливість аналізувати сформованість професійної надійності в майбутніх працівників органів внутрішніх справ одночасно як процесу та результату.

ЛІТЕРАТУРА

1. Авдеев В. В. Психологические основы повышения эффективности деятельности сотрудников ОВД в экстремальных условиях / В. В. Авдеев. – М., 1988. – 138 с.

2. Делікатний С. К. Професійно-психологічна підготовка працівників органів внутрішніх справ / С. К. Делікатний // Інформаційний бюлетень Республіканського навчально-методичного центру Української академії внутрішніх справ. – 1995. – № 3. – С. 80.

3. Карчевський І. Р. Психологічний зміст надійності діяльності особистості в особливих умовах / І. Р. Карчевський // Збірник наукових праць Національної академії Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького. – 2008. – № 47. – С. 90–94.

4. Криворучко Л. С. Удосконалення професійної підготовки працівників органів внутрішніх справ до дій в екстремальних умовах / Л. С. Криворучко // Наше право. – 2005. – № 4. – С. 102–105.

5. Лебедева С. Ю. Психологічне забезпечення професійної та функціональної надійності фахівців : монографія / С. Ю. Лебедева, О. В. Тімченко. – Х. : ХНАДУ, 2005. – 326 с.

6. Поярков С. Ю. Педагогические условия формирования профессиональной надежности правоохранительной деятельности сотрудников ОВД : материалы Междунар. науч.-практич. конф., 20-21 марта 1997 г. / С. Ю. Поярков ; Санкт-Петербургская академия МВД России. – СПб., 1997. – Ч. 6. – С. 109–116.

7. Човдырова Г. С. Проблемы повышения психологической стрессоустойчивости личного состава системы МВД России в экстремальных условиях : монографія / Г. С. Човдырова. – М. : ВНИИ МВД России, 1998. – 156 с.

8. Штефаніч Г. Г. Формування професійно-моральної стійкості у майбутніх офіцерів МВС України : автореф. дис. ... канд. пед. наук / Г. Г. Штефаніч. – Хмельницький, 2003. – 18 с.

9. Яременко П. С. Професійна підготовка майбутніх працівників ОВС України / П. С. Яременко. – К. : Лібра, 2001. – 167 с.

РЕЗЮМЕ

Гаркавцев Е. И. Критерии и показатели сформированности профессиональной надежности будущих сотрудников ОВД.

Статья посвящена определению и обоснованию критериев и показателей сформированности профессиональной надежности будущих сотрудников органов внутренних дел. Выделены требования, которым должны соответствовать критерии; показана взаимосвязь критериев и показателей профессиональной надежности. Для определения критериев и показателей сформированности профессиональной надежности проведен анализ тех критериев и показателей, которые выделяли исследователи при изучении близких по сути явлений – профессиональной компетентности, профессиональной пригодности и профессиональной готовности будущих сотрудников органов внутренних дел к профессиональной деятельности. На основе проведенного анализа были выделены мотивационный, знаниево-операционный, личностно-регулятивный критерии сформированности профессиональной надежности. Дана

характеристика кожного критерія професійної надійності, определены показатели и уровни ее сформированности.

Ключевые слова: критерий, показатель, профессиональная надежность, курсанты, будущие сотрудники органов внутренних дел.

SUMMARY

Garkavtsev Ye. The criteria and indicators of the formation of professional reliability of future police employees.

The article is devoted to the definition and justification of the criteria and indicators for sustainable future formation of professional law enforcement officers. The definition of the concept of «professional reliability» is given. The requirements to the selection criteria are proposed by different scientists. The requirements that must meet the criteria are highlighted; the relationship of criteria and indicators of professional reliability is shown. The criteria and indicators of formation of professional reliability are based on the analysis of the criteria and indicators that are close to the essence of such things as professional competence, professional competence and professional readiness of future police officers for professional work.

Based on the opinions of the experts evaluation of the criteria of formation of professional reliability of future police officers are allocated. On the base of analysis the author identified motivation, knowledge-operational, personal and regulatory criteria for formation of professional reliability. The characteristics of each criterion of professional reliability, the identification of the indicators and levels of its formation are proposed. The indicators of student-regulatory criteria are the following professionally important personal characteristics such as mental stability, responsibility, discipline, commitment, perseverance, poise, self-confidence, self-esteem and self-control. The indicators of motivational criteria characterize the nature of the formation of future specialist to the profession of a policeman, the presence of a conscious desire for faithful implementation of professional activity and form the motives and needs of professional activities, the facilities responsible for its implementation, compliance with the law. Knowledge of the operational parameters of criteria is presented by professional knowledge, professional skills of professional activity (special tactical, psychological and vocational special), the level of physical fitness, weapons possession. Each of these indicators has three levels: high, medium and low.

The noted criteria and indicators of forming of professional reliability of the future police officers of internal affairs are based on fundamental principles of systematic and structural approaches and divided into three conditional groups: criteria and indicators of the terms, process and effectiveness which enables to analyze forming of professional reliability of the police officers of internal affairs simultaneously as to the process and result.

Key words: the criterion, the indicator, professional reliability, the students, future police officers.

УДК 811.161.2.:336.7

В. В. Гирич

Торговельно-економічний коледж Київського національного
торговельно-економічного університету

РОЛЬ ІНТЕРАКТИВНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ В РОЗВИТКУ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ ЕКОНОМІЧНОГО НАПРЯМУ НА ЗАНЯТТЯХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ (ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ)

У статті розглянуто доцільність використання інтерактивних методів навчання на заняттях української мови (за професійним спрямуванням).